

□ (Bőzödújfalú emlékére)

Világosodott már a szoba. A fakeretes ablakon bemerészkedett a friss napsugár és körülnézett odabent. A sötétbarna asztal közepén szundító vázát megcsiklandozta, majd végig simult a kredenc üvegén. A kaszten tetejéről áttekintett a szoba legsötétebb sarkába, ahol az ágy terpeszkedett. Kedve lett volna felébreszteni a benne alvó asszonyt, de mire kigondolta, már ült is fel Zsuzsi néni lassú mozdulattal. Ősz haja összefonva ott lapult a hátán, s kezével hátrasimította fején az elaludt hajszájakat. Fehér arcában mélyen ült két barna szeme, szája oly vékony csíkban volt összezárva, hogy alig lehetett észrevenni. Néhány percig csak ült és nem nézett a fényre, inkább maga elé meredt és a székre, ahol fekete ruhája pihent.

Kakaskukorékolás ugrasztotta meg a csendet, amire Zsuzsi néni is az ablak felé pillantott. A kutya is rázendített, mintha vitatkozna a hangoskodó kakassal. Az útról lóbíztató férfihang csatlakozott a zajhoz, amire már elkezdett szedelőzködni a néni is. Nyugodt lassúságában valami mély szomorúság bujkált, úgy elrejtőzve, hogy akár öregasszonynak is nevezhetnénk.

Sokgombos inge ujját feltúrta, rákötötte a szintén fekete kötényét. Haját feltekerte begyakorolt mozdulatokkal, s összetűzte a köténye zsebéből előhúzott hajtűvel. Gondosan összefogott kendőjén rázott egyet, aztán felkötötte azt is. Felállt. Odalépett az ablakhoz. A tyúkudvar szürke, csendes földjéről a nyúlajtókra siklott tekintete, amiben észrevette az apró mozgásokat. Ez volt az első derű az arcán, a felismerés, hogy ellát még addig.

Talán ettől a büszkeségtől, de elindult az ajtó felé. Hatvanhét éves görbülő hátát kiegyenesítette amennyire csak tudta és kilépett a házból.

Friss levegő és madáracsicsérgés szaladt elébe. A kutya is elhallgatott, szaporán csóválva a farkát. A hatalmas hársfa öregesen biccentett, s mosolyogva hajladozott a feje fölött, koronájával védve a az asszonyt és házát. A nap a kertek mögött bujkált, újult erővel csalogatva az éledező természetet.

Zsuzsi néni nagyot szippantott a levegőből, aztán elindult a tyúk ólak felé.

-Szegény uram ha látná milyen szomorú itt minden! –mormogta menetközben és botjával odébb lökött egy követ.

-Jó, hogy rajtad már megkönyörült a Jóisten!- mondta félhangosan.

Kireteszelte az olajtót, hátranyitotta, majd egy léccel kitámasztotta.

A fa, melyből készült az ól, egyidős lehetett az öregasszonnyal, vagy talán még több is!

Az összeszegelt lécek szürkén, szárazon vigyáztak arra a pár tyúkra. Belsejét fehérre meszelték valamikor a tyúktetűk ellen.

Az öt darab jószág megvárta, míg odatámasztja gazdája a létrát, aztán nagy komótosan elindultak lefelé. Az utolsó pár fokról már lerepedtek és szaladtak a vasszékhoz vízért.

-Mindjárt hozok nektek tiszta vizet. – motyogta az asszony, és elindult visszafelé a tyúkudvarból.

Kevés kis gabonáját a nyári konyhában tartotta, amit be lehetett zárni. A bérbe adott földjéért kapta még tavaly azt a néhány zsák búzát, árpát, s vagy 10 vékányi kukoricát, de idén már a kutyának sem kellett! Minek is, hisz mindent eltemet a víz! Mert könnyörtelen és mert terelik! De ki??

Kinyitotta a nyári konyha ajtaját. Dohos szag csapódott az arcába, amivel nem törődött, csak ment beljebb, a falhoz támasztott zsákokig.

A kupát félig merítette, a földről felemelte a vizeskannát és céltudatosan indult az etetésre: fél kézzel cipekedett, hisz a bot, amire támaszkodott, lefoglalta a jobb kezét.

-Nesztek! Egyetek! – szórta a tyúkok elé az étet majd teleöntötte a vizes fazakat a locsolóból.

A kiürült kupával ballagott tovább a kert felé.

Nyikorogva, nehézkesen nyílt a kiskapu, amin belépett. Becsukta maga mögött és meg állt.. Talán pihenni!(?) A kertben csak úgy ágaskodtak a paradicsom palántok, a paprika palántok. Az uborka elterülve foglalta a helyét. Mögötte karón kapaszkodott a fuszulyka, sárga termése lustán lógott utána. A málnabokrok már leértek, de még zöld levelükkel köszöntötték a gazda asszonyt. A hagyma levele is száradozott, jó termést ígérve, de az öregasszony csak állt, mereven nézett előre, mígnem a szeme megtelt könnyel. Mérhetetlen fájdalom hasogatta a szívét, lelkét. A megválaszolatlan „miért” fáj a legjobban!

Fülében még mindig csengett a tiszteletes mondata: "Nemsokára víz borítja el otthonainkat, melyet oly sok évig építettünk szeretgettünk. Elveszik tőlünk a legbecsesebbet, az életünket. Majd ismeretlen honfitársaink kérdezzetnek sajnálkozva: muszáj volt? De ahogy most nincs elfogadható válasz, akkor se lesz."

Ahogy állt meghajlott háttal emlékei társaságában és ahogy siratta az életet, melyet elvesznek tőle a halálra gondolt és nem a bosszúra. A halálra, hisz mindennek úgymint már halál szaga van.

„-Szegény jó uram! Mennyit dolgoztunk ezért a földért!”- felemelte kötény sarkát és letörölte a könnyeit.

Valahonnan a közeli fáról madár reccsentett rá és nagy hírtelenséggel, megszégyellve magát el is röppent.

Zsuzsi néni összeszedte magát, mint a rajtakapott gyermek, s bicegve lépegetett a fuszulyka felé. Szedte, tépte a kövér termést. Levesnek.

Lendületes rántásain, ahogy letépte a fuszulykát a töről, messzire látszott a fájdalma, dühe. Arcát csak a föld kémlelhette, és ő is kapta a könnyecskéjeit is.

Befejezve dolgát előrement, leült a nagy hársfa törzse mellett pihenő kőasztalhoz. A kupából a kötényébe borította a fuszulykát és egyenként lecsipdeste mindkét végüket, majd négy-öt darabra törte. A tálacska alját, ellepte a darabolt fuszulyka, melyet megmosott és odatett főni.

A ház, az udvar, a kert, a falu ahová tartozott, Erdély közepe táján pihent, a Küküllő közelében és várta a rá mért halált.

A zöld dombok, melyek óvták, patakkal és folyóval ajándékozták meg az ott lakókat. Ők is értetlenül nézték a gátat, mely kinő a földből és útját állja őszintén csörgedezésüknek.

A szellő emberi gonoszságról suttogott. Egy parancsról, melyet „ember „adott ki és melyben egy egész falunépére kimondta az ítéletet.

A galamb panaszosan huhogott, mesélte a napnak a szomorú tényállást: áradozik a falut házastól, templomostól.. Idén magasabb helyen, magasabb fán kellett menedéket keressen. De mi lesz az emberekkel? Ki magyarázza meg nekik a „miértet”?

A csend, tulajdonságához híven csak hallgatott és figyelte az öregasszonyt, ahogy főzi az ebédet, tesz-vesz megszokásból.

Mire elkészült a leves, adott a nyulaknak, kisöpörte a konyhát, az ajtó előtt az udvart, egészen a kapuig. Ha már ott volt, kinézett az útra is, a kerítés felett. A szomszéd házak ismerősen ásítottak, a por tehetetlenül feküdt az út gödreiben. A madarak innen-onnan beszélgettek, de ember egy szál se mutatkozott. Valahonnan kapa fenése hallatszott, de inkább a kihaltság uralta az utcát.

Zsuzsi néniére úgy rátelepedett a magány, hogy észre sem vette, ahogy becipelte a házba. Az elkeseredés is leült mellé az asztalhoz, olyan közel, amilyen közel csak tehetette. Az öreg-asszony telemerte tányérját a gőzölgő fazékából, nagy óvatosan maga elé helyezte és felemelte a kanalat. Nézte, nézet a tányér levest megbabonázva. Kezében megállt a kanál. A kutya vakkantott egyet a láncon. Az asszony arra fordult. Az eb örömeiben csóválni kezdte a farkát és figyelte erősen a gazdáját. Nézték egymást. A feketeruhás asszony összeszedve magát, befalta az első kanállal a főztjéből és lenyelte. Keserű volt. Nagyon keserű! Nézte a fehérés ételt a tányérjában, olyan mereven és sokáig, hogy az összemosódott az asztallal, a kanállal. Fehér felhő kezdett el lebegni szeme előtt, arcán végigszaladt egy forró könnycsepp, de csak a kendőig. Ott leült a redőkbe.

„Miért?” - ismételte egy hang belülről és asszony összerezsent. „Miért?” A válasz váratott magára. Talán meg sem született! Pedig kíváncsiak rá a Kárpátok lábánál sokan és várják, mint a megváltót. Halvány képzelete volt Zsuzsi néninek erről a „válaszról”, de ki nem mondta volna, csak érlelte magában, ott belül.

Várt. A leves kihűlt, a kutya lefeküdt a földre, az idő is elrepült.

Ebben a nagy üres csendben egyszer csak felállt határozott mozdulattal a megszorodott asszony, tányérját kezébe vette és vitte a hátsó udvar felé. Elszántságában volt valami más, valami büszkeség, vagy afféle.

A kutya felült. Nem emlékezett rá, hogy mikor látta ilyennek gazdaasszonyát. Figyelt. Orrát megcsapta az étel illata, amitől négy lábra állt és várt. Az öregasszony beleborította a rossz vasfazékba a főtt ételt.

-Na, egyél! Neked legalább jólesik! – mondta, és ahogy jött, fordultával úgy ment is vissza, be, egyenesen a házba.

Az ajtót is becsukta maga után.

A nap rég elbúcsúzott a hegyek mögött, helyét átadta a sötét estének. A levegő is hűvösre fordult, csak a tücskök énekeltek a fényes csillagok mosolyáért.

Némelyik házból visszapislogott a lámpa fénye, de nem sokból. Elhagyva, magányosan figyelték Zsuzsi néni házát. Hiába. A lámpa nem gyúlt fel. A sötét hosszú ideig még szomorúan várt az ablakban.